

heelemaal alleen . . . uitgelachen, uitgestooten, den afgrond in te springen. Al het bekende te verlaten en niet eens met mezelf te gaan. Want Betsy kan niet mee op dien weg. Wie moet hem dan gaan, wie ben ik als ik niet meer Betsy ben? Een nummer in de gevangenis? O God nee, ik kan het niet.

En anders? Te weten dat een blik, een woord geluk zouden beteekenen. En te weten, zeker als een vonnis nooit die blik en dat woord te zullen krijgen. Te verlangen, dag en nacht, Niet meer in te slapen zonder te huiveren van leegte bij het denken hoe dat zou zijn: een hoofd naast je, een arm om je heen. Nooit wakker te worden zonder te denken aan de gelukzaligheid wakker te worden in zijn armen. Thuiskomen, alleen, en te denken hoe stralend je thuis zou komen als een blik je tegemoet sprong. En te huilen van eenzaamheid en te weten dat niemand je troosten zal, niemand naar je luisteren zal. . . .

En verder Betsy Numa zijn. Ja wat anders? Weet je wat anders? Een ongelukkige liefde met een wipneus en gele haren? Nee, nee zoo moet ik niet denken. Maar dankbaar zijn voor het leed. Het groote verlangen dragen. Zou je je liefde willen missen?

Nu heb ik wat gehoord. Ze liepen op straat, mannen, politie, ze hebben hier niet gebeld. Ze dachten zeker daar woont juffrouw Numa. Ze dachten misschien vanuit de struiken in een van de tuintjes. Zou hij in zijn hart geschoten zijn? In zijn buik? Dat is week, een kogel gaat er gemakkelijk door. Ik heb een mensch vermoord. Nee, dat heeft Betsy Numa gedaan, en ik ben niet meer Betsy Numa want ik heb lief. Het is niet mijn schuld o God, het is niet mijn schuld. Ik ben te ongelukkig. Ik ben te moe."

Er ging een rilling over mijn rug terwijl ik de oude velletjes papier langzaam gelijk legde. De onwaarschijnlijkheid van het leven overstelpte mij. Nicht Betsy . . . en dit. En ik die dit las terwijl zij boven lag te sterven. Honderd vragen sprongen in mij op: hoe, hoe . . . hoe . . . Maar die storm verging in dieper nadenken. Was er een leidende kracht achter de schermen van het leven die mij hierheen gebracht had om dit te beleven? En waartoe? Indien nicht Betsy na die geweldadige uitbarsting teruggekropen was in de schulp van haar braafheid, een eenzaam oestertje . . . Wat moest ik daarmee aan? Een drastische les dat de krachten van de ziel geweldadige krachten zijn? Ik wist het, maar men buigt met steeds nieuw ontzag voor waarheden. Dit ook, al vroeger geweten, nog eens weer onderstreept: niet te oordeelen, geen mensch, ook de braafheid niet. In te leeren zien dat ieder mensch handelt en wordt uit nood, nood-lot . . .

Ik zat een oogenblik in zwiigende verzonkenheid waar geen woordgedachten het tastende zoeken meer volgden. Toen stond ik op en keek de stille, warme, zoo vertrouwd geworden kamer rond, doelloos bij de tafel staande. De laatste avond . . . in een warm gevoel van zusterlijkheid